

Школска 2014/2015. година
Републичко такмичење ученика основних школа
Књижевна олимпијада

VII разред

Шифра: _____

1.	<p>а) На линији напиши име и презиме аутора који је написао дело <i>Доживљаји Николетине Бурсаћа</i>.</p> <p style="text-align: center;">_____</p> <p style="text-align: center;">(име и презиме аутора)</p> <p>б) Наведи наслов приче из збирке <i>Баишта сљезове боје</i> у којој се, поред осталог, помињу сат и Петрак.</p> <p>Одговор напиши на линији. _____</p>																
2.	<p>Пажљиво прочитај понуђене одговоре и заокружи слово испред тачног одговора. Фреска српске краљице Симониде о којој пева песма Милана Ракића <i>Симонида</i> налази се у манастиру:</p> <p>а) Бањска; б) Студеница; в) Високи Дечани; г) Грачаница.</p>																
3.	<p>Пажљиво прочитај следеће реченице. Ако је тврдња тачна, заокружи Т, а ако је нетачна заокружи Н.</p> <p>а) Тужбалице су песме које певају о правним тужбама. Т Н</p> <p>б) Александринац је стих који је измислио Александар Сергејевич Пушкин. Т Н</p> <p>в) Антитеза је поређење које се заснива на врло израженој супротности. Т Н</p> <p>г) Израз „Пирова победа” означава велики успех остварен малим напором. Т Н</p>																
4.	<p>У поље поред имена аутора упиши број под којим се налази наслов дела које је он написао. Један наслов је вишак.</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"><tr><td style="width: 5%; text-align: center;">1.</td><td style="width: 50%;"><i>Животи славних италијанских архитеката, сликара и вајара</i></td><td style="width: 20%;"></td><td style="width: 25%;"></td></tr><tr><td style="text-align: center;">2.</td><td><i>Кроз пустињу и прашуму</i></td><td>Данијел Дефо</td><td></td></tr><tr><td style="text-align: center;">3.</td><td><i>Робинзон Крусо</i></td><td>Вилијам Саројан</td><td></td></tr><tr><td style="text-align: center;">4.</td><td><i>Лето лепог белца</i></td><td>Ђорђо Вазари</td><td></td></tr></table>	1.	<i>Животи славних италијанских архитеката, сликара и вајара</i>			2.	<i>Кроз пустињу и прашуму</i>	Данијел Дефо		3.	<i>Робинзон Крусо</i>	Вилијам Саројан		4.	<i>Лето лепог белца</i>	Ђорђо Вазари	
1.	<i>Животи славних италијанских архитеката, сликара и вајара</i>																
2.	<i>Кроз пустињу и прашуму</i>	Данијел Дефо															
3.	<i>Робинзон Крусо</i>	Вилијам Саројан															
4.	<i>Лето лепог белца</i>	Ђорђо Вазари															

5.	<p>Пажљиво прочитај следећи одломак и одговоре на питања напиши на линијама поред њих.</p> <p><i>Никакво сажалење инжењера, који су планирали аутостраду, према једном живом створу као што је јабука, нити увиђавност према њеном племенитом плоду, већ пусти случај поштедео је ту стару, квргаву, од дугогодишњих кошава вазда помало рашчупану и ка западу нахерену воћку.</i></p> <p>а) Из ког дела је наведени одломак? _____</p> <p>б) Ко је написао ово дело? (име и презиме) _____</p> <p>в) Којој књижевној врсти припада ово дело? _____</p>	
6.	<p>У песми <i>Небо</i> Стевана Раичковића „голуб” представља пример за стилску фигуру под називом:</p> <p>а) епитет; б) симбол; в) алегорија.</p> <p>(Заокружи слово испред тачног одговора.)</p>	
7.	<p>На линији напиши ком књижевном роду припада народна песма <i>Смрт војводе Пријезде</i>.</p> <p>_____</p> <p>(назив књижевног рода)</p>	
8.	<p>Пажљиво прочитај следећу строфу из песме <i>Подне</i> Јована Дучића и одговоре напиши на линије испод питања.</p> <p><i>Љубичасте горе, гранитне, до свода, Зрцале се у дну; мирно и без пене, Површина шушти и целива стене; Свод се светли топал, стаклен, изнад вода...</i></p> <p>а) Која је врста риме (према распореду римованих стихова) коришћена у строфи? _____</p> <p>б) Како се зове употребљени стих у наведеној строфи? _____</p>	
9.	<p>Павле Угринов је псеудоним писца чије је право име било:</p> <p>а) Василије Поповић; б) Васко Петровић; в) Павле Поповић.</p> <p>Заокружи слово испред тачног одговора.</p>	
10.	<p>Следеће реченице поређај тако да сачињавају везани текст. Испред сваке реченице напиши редни број који јој одговара (као што је започето).</p> <p>_____ <i>Путујући тако, сретне опет једног старца седе косе и браде, па га упита за срећу, а он му одговори да се она налази у умерености и чистоти. Овај ни за то није хтео да чује, већ пође даље.</i></p> <p>_____ <i>„Наћи ћеш је у себи самом”, одговори му Свети Сава.</i></p> <p>_____ <i>Најзад сретне једног калуђера, с великом седом косом и брадом и светитељским лицем (а то је био Свети Сава), те и њега упита: „Часни оче, ја сам човек без среће, па ево где пођох у свет да је потражим, но те молим да ми кажеш: где је могу наћи?”</i></p> <p>_____ <i>1 Сељак је очекивао да му ови старци покажу место где се његова срећа налази, а они му одговарају нешто сасвим десето. Зато науми да пут продужи даље.</i></p>	

11.	<p>Поред имена сваког књижевног јунака напиши број који се односи на аутора у чијем делу се тај јунак појављује. Један аутор је вишак.</p> <p>а) Свети Симеон _____ 1. Бранислав Нушић б) Евица _____ 2. Иво Андрић в) Арса _____ 3. Свети Сава г) Баја _____ 4. Бранко Ћопић 5. Јован Стерија Поповић</p>	
12.	<p>Заокружи слова испред два књижевнотеоријска појма која су везана за прозна књижевна дела:</p> <p>а) катрен, б) стих, в) наратор, г) лирски субјекат, д) опкорачење, ђ) приповедање, е) рима.</p>	
13.	<p>Поред следећих одломака напиши Н ако дело припада народној, или А ако припада ауторској књижевности.</p> <p>а) <i>Плаво и златно</i> <i>Последњи прстен видика</i> _____ <i>Последња јабука сунца</i></p> <p>б) <i>Два цвијета у бостану расла:</i> <i>плави зумбул и зелена када.</i> _____</p> <p>в) <i>Као златне токе, крвљу покапане,</i> <i>Доле пада сунце за гору, за гране.</i> _____</p>	
14.	<p>Пажљиво прочитај следећи биографски опис, па на линији испод напиши име српског песника на кога се опис односи.</p> <p><i>Рођен је 1880. године у Чачку. Радио је као учитељ, цариник и извештач са фронта у балканским ратовима. Објавио је две збирке песама: „Утопљене душе” (1911) и „Ми чекамо цара” (1913). Утопио се 1917. године код острва Крф, у Грчкој, кад је брод на којем се налазио био торпедован.</i></p> <p>_____</p> <p>(пуно име и презиме песника)</p>	
15.	<p>На основу следећих географских појмова откриј о ком је песнику реч, па његово име напиши на линији.</p> <p>Славонски Брод, Сремски Карловци, Темишвар, Беч, Фрушка гора, Стражилово</p> <p>_____</p> <p>(име и презиме песника)</p>	

16.	<p>У одломку из народне песме <i>Марко Краљевић укида свадбарину</i> подвуци устаљени израз, кратки говорни облик, којим се неко или нешто проклиње. На линији поред стихова напиши назив тог устаљеног израза.</p> <p><i>Драги брато, незнана делијо, а што питаш Арапове дворе? Што и питаш? – Остали му пусти!</i></p> <p>_____ (назив устаљеног израза)</p>	
17.	<p>У наведеном низу драмских врста заокружи слово испред најмлађе врсте по времену настанка:</p> <p>а) радио-драма; б) комедија; в) телевизијска драма; г) драма у ужем смислу.</p>	
18.	<p>Пажљиво прочитај одломак из Андрићеве приповетке <i>Прича о кмету Симану</i> и на линији испод одломка напиши у ком лицу се приповеда.</p> <p><i>Те јесени кад је ушла аустријска војска у Босну било је доста ага који су остали без трећине, јер нису смели да изиђу на село и да траже своје, а кмет се није јављао, него је, користећи се овом забуном и ишчекујући да види какав ће закон „под новијем царем” важити, задржао и свој и агин део.</i></p> <p>_____ (лице у ком се приповеда)</p>	
19.	<p>Због чега се породица Ане Франк крила у поткровљу једне куће у Амстердаму? (Заокружи слово испред тачног одговора.)</p> <p>а) Зато што су избегавали регрутацију и одлазак на фронт. б) Зато што су били политички противници немачких нациста. в) Зато што су били јеврејске националности коју су нацисти прогањали. г) Зато што су се крили од људи којима су дуговали новац.</p>	
20.	<p>У следећем примеру подвуци епитете.</p> <p>Сутон се све више смрачује, и као да лагано шушти, обавијајући све пода се у дрхтаво, нијемо, ледено ћутање.</p>	

Број бодова: _____

Прегледао/-ла: _____

РЕШЕЊА: VII разред**НАПОМЕНА: ТЕСТ СЕ ИСПУЊАВА ЋИРИЛИЦОМ; ОДГОВОРИ ОТВОРЕНОГ ТИПА МОРАЈУ БИТИ УСКЛАЂЕНИ СА ПРАВОПИСОМ.**

Питање	Тачан одговор	Кључ за оцењивање			
1.	а) Бранко Ћопић б) <i>Чудесна справа</i>	Оба тачна, 1 бод.			
2.	г) Грачаница	1 бод			
3.	1) Н 2) Н 3) Т 4) Н	Све тачно, 1 бод.			
4.	<table border="1"><tr><td>3</td></tr><tr><td>4</td></tr><tr><td>1</td></tr></table>	3	4	1	Све тачно, 1 бод.
3					
4					
1					
5.	а) <i>Јабука на друму</i> б) Вељко Петровић в) приповетка	Све тачно, 1 бод.			
6.	б) симбол	1 бод			
7.	епика	1 бод			
8.	а) обгрљена рима б) дванаестерац (александринац)	Само оба тачна одговора доносе 1 бод.			
9.	а) Василије Поповић	1 бод			
10.	2. 4. 3. 1.	Само тачан редослед носи 1 бод.			
11.	а – 3 б – 5 в – 1 г – 4	Уколико је дат само један тачан одговор, онда се не даје ниједан бод. Уколико су дата два тачна одговора, онда се не даје ниједан бод. Уколико су дата три или сва четири тачна одговора, онда се даје један бод.			
12.	в) наратор ђ) приповедање	Уколико су дата два тачна одговора, онда се даје један бод. Ако је заокружено и нешто погрешно, не добија се бод.			
13.	а) А б) Н в) А	Уколико су дата сва три тачна одговора, онда се даје један бод.			

14.	Владислав Петковић Дис	1 бод
15.	Бранко Радичевић	1 бод
16.	<i>Остали му пусти!</i> клетва	Само оба тачна одговора доносе 1 бод. Ако је подвучено и нешто погрешно, не добија се бод.
17.	в) телевизијска драма	1 бод
18.	3. лице / (приповедање) у 3. лицу	1 бод
19.	в) Зато што су били јеврејске националности коју су нацисти прогањали.	1 бод
20.	<u>дрхтаво</u> , <u>нијемо</u> , <u>ледено</u>	Све тачно подвучено носи 1 бод. Ако се подвуче све тачно и нешто нетачно, нема бода.

Школска 2014/2015. година
Републичко такмичење ученика основних школа
Књижевна олимпијада

VIII разред

Шифра: _____

1. У поље поред наслова књижевног дела напиши број под којим се налази име аутора који је то дело написао. Један аутор је вишак.

1.	Пеђа Милосављевић		
2.	Доситеј Обрадовић	<i>Опомена</i>	
3.	Десанка Максимовић	<i>Мемоари</i>	
4.	Ђура Јакшић	<i>Потера за пејзажима</i>	
5.	Прота Матеја Ненадовић	<i>Отаџбина</i>	

2. Уписивањем назива стилских фигура на линијама допуни наведене дефиниције.

а) Стилска фигура којом се појачава музикалност стиха понављањем истог самогласника унутар једног стиха назива се _____.

б) Стилска фигура којом се у логичку везу, а не у везу по сличности, доводе појмови који се пореде назива се _____.

3. Заокружи слово испред тачног одговора. Житије је средњовековна биографија у којој је описан:

- а) живот истакнутог политичара или дипломате;
- б) живот најзначајнијег уметника, дворског песника;
- в) живот средњовековног писца, угледног грађанина;
- г) живот владара или истакнутог црквеног поглавара.

4. Пажљиво прочитај следеће реченице. Ако је тврдња тачна, заокружи **Т**, а ако је нетачна заокружи **Н**.

- а) Свети Сава је први српски књижевник. Т Н
- б) Фантастика се не појављује у бајкама. Т Н
- в) Антагонист је главни лик у драмској радњи. Т Н
- г) Радња приповетке *Све ће то народ позлатити* одвија се за време Првог балканског рата. Т Н

5.	<p>На линијама поред стихова напиши наслове народних епских песама из којих су дати одломци.</p> <p>а) <i>Моја руко, зелена јабуко, гдје си расла, гдје л' си устргнута! А расла си на криоцу моме, устргнута на Косову равном!</i></p> <p>б) <i>'Вако нама инџијели кажу: Кад су 'наке бивале прилике, Виш' Србије по небу ведроме, Ев' од онда пет стотин' година Ми смо онда царство задобили, И два влашка цара погубили...</i></p> <p>в) <i>Збаци с главе бугарску шубару, скиде с леђа бугар-кабаницу – засија се скерлет и кадифа, засјаше се токе на прсима и злаћене ковче на ногама: сину Милош у пољу зелену, као јарко иза горе сунце...</i></p>	
6.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора. У ком веку се одвија радња романа <i>Сеобе</i> Милоша Црњанског?</p> <p>а) У XVII веку; б) У XVIII веку; в) У XIX веку.</p>	
7.	<p>Заокружи слово испред тачног одговора. Због чега је везир Јусуф, јунак из Андрићеве приповетке <i>Мост на Жепи</i>, допао у немилост?</p> <p>а) Због једне опасне интриге. б) Због свог порекла. в) Због проневере новца за изградњу моста.</p>	
8.	<p>Пажљиво прочитај наведени одломак и на линијама напиши тражене одговоре.</p> <p><i>Од владике и свијех главарах Селим-паши отпоздрав на писмо. Тврд је орах воћка чудновата, не сломи га, ал'зубе поломи!</i></p> <p>Писац дела из ког је наведени одломак је _____.</p> <p>Наслов дела из ког је наведени одломак је _____.</p> <p>Књижевна врста којој припада дело из ког је наведени одломак је _____.</p>	

9.	<p>Процес постепеног преласка из православне вере у католичанство који јунак Матавуљеве приповетке <i>Пилипенда</i> доживљава као издајство назива се:</p> <p>а) унијаћење; б) христијанизација; в) интеграција.</p>											
10.	<p>Поред имена сваког књижевног јунака напиши број који се односи на књижевно дело у коме се тај јунак појављује. Једно дело је вишак.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 50%;">а) Дафина _____</td> <td style="width: 50%;">1. <i>Пилипенда</i></td> </tr> <tr> <td>б) Вића _____</td> <td>2. <i>Јазавац пред судом</i></td> </tr> <tr> <td>в) Раде _____</td> <td>3. <i>Сумњиво лице</i></td> </tr> <tr> <td>г) Давид _____</td> <td>4. <i>Сеобе</i></td> </tr> <tr> <td></td> <td>5. <i>Чудесна справа</i></td> </tr> </table>	а) Дафина _____	1. <i>Пилипенда</i>	б) Вића _____	2. <i>Јазавац пред судом</i>	в) Раде _____	3. <i>Сумњиво лице</i>	г) Давид _____	4. <i>Сеобе</i>		5. <i>Чудесна справа</i>	
а) Дафина _____	1. <i>Пилипенда</i>											
б) Вића _____	2. <i>Јазавац пред судом</i>											
в) Раде _____	3. <i>Сумњиво лице</i>											
г) Давид _____	4. <i>Сеобе</i>											
	5. <i>Чудесна справа</i>											
11.	<p>На линији напиши којој књижевној врсти припада песма <i>Очију твојих да није</i> Васка Попе.</p> <p>_____</p> <p style="text-align: center;">(назив врсте лирске песме)</p>											
12.	<p>Да ли је постојала могућност да се сретну, односно да ли су следећи писци били савременици? На линијама поред парова писаца напиши ДА или НЕ.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="width: 80%;">а) Бранислав Нушић и Милош Црњански</td> <td style="width: 20%;">_____</td> </tr> <tr> <td>б) Петар II Петровић Његош и Петар Кочић</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>в) Теодосије и Јован Јовановић Змај</td> <td>_____</td> </tr> <tr> <td>г) Вук Стефановић Караџић и Борисав Станковић</td> <td>_____</td> </tr> </table>	а) Бранислав Нушић и Милош Црњански	_____	б) Петар II Петровић Његош и Петар Кочић	_____	в) Теодосије и Јован Јовановић Змај	_____	г) Вук Стефановић Караџић и Борисав Станковић	_____			
а) Бранислав Нушић и Милош Црњански	_____											
б) Петар II Петровић Његош и Петар Кочић	_____											
в) Теодосије и Јован Јовановић Змај	_____											
г) Вук Стефановић Караџић и Борисав Станковић	_____											
13.	<p>Вук Исакович, један од главних ликова романа <i>Сеобе</i> Милоша Црњанског, нада се да ће се одселити у једну европску царевину да би се већ једном одморио и смирио. На линији напиши име те царевине.</p> <p>_____</p> <p style="text-align: center;">(име царевине)</p>											
14.	<p>Прочитај наведене биографске податке и на линији напиши о ком аутору је реч.</p> <p><i>Рођен је 1826. године у Бранковини код Ваљева. Школовао се у Београду, Прагу, Берлину и Хајделбергу. Много је путовао по европским земљама. Дуго је боравио у Црној Гори. Он је наш први модерни путописац. Оставио је записе о својим путовањима по Швајцарској, Италији, Немачкој. Умро је 1895. године у Ваљеву.</i></p> <p>_____</p> <p style="text-align: center;">(име и презиме аутора)</p>											
15.	<p>Подвуци књижевнотеоријски појам који не припада датом низу и укратко објасни критеријум на основу којег тај појам представља „уљеза”.</p> <p style="text-align: center;">БАЈКА ДНЕВНИК ПЕЈЗАЖ МЕМОАРИ ПУТОПИС</p> <p>_____</p> <p>_____</p>											

16.	<p>Пажљиво прочитај наведени одломак из приповетке <i>Деца Иве Андрића</i> и заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p><i>Једнога од тих пролећних дана, био је Велики четвртак, у једно такво предвече позваше ме Миле и Палика да сутра после подне идем с њима да бијемо Јевреје. На те експедиције у јеврејске махале ишло се само неколико пута преко године, редовно о нашим или јеврејским празницима.</i></p> <p>Шта је разлог за насиље приказано у приповеци?</p> <p>а) Доба године када најчешће почињу ратови. б) Верска мржња и нетрпељивост. в) Мржња према богатијим слојевима друштва.</p>													
17.	<p>Попуни табелу како је започето.</p> <table border="1" data-bbox="183 779 1404 1041"> <thead> <tr> <th>Назив дела</th> <th>Књижевни род</th> <th>Књижевна врста</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>Сумњиво лице</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Ромео и Јулија</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>Кроз мећаву</i></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	Назив дела	Књижевни род	Књижевна врста	<i>Сумњиво лице</i>			<i>Ромео и Јулија</i>			<i>Кроз мећаву</i>			
Назив дела	Књижевни род	Књижевна врста												
<i>Сумњиво лице</i>														
<i>Ромео и Јулија</i>														
<i>Кроз мећаву</i>														
18.	<p>Допуни следећу реченицу. Скуп догађаја који су се одиграли у неком временском оквиру зове се _____, а начин на који су ти догађаји приказани у књижевном делу зове се _____.</p>													
19.	<p>Одреди врсту риме у наведеној строфи из <i>Пролетње песме</i> Десанке Максимовић.</p> <p><i>Осећам вечерас, док посматрам ласте и пупољке ране _____ како срце моје полагано расте к' о видик у лепе, насмејане дане.</i></p> <p>(назив врсте риме)</p>													
20.	<p>У наведеном низу дела народне књижевности подвуци наслове три дела која припадају епско-лирским врстама: <i>Женидба Милића Барјактара, Златна јабука и девет пауница, Хасанагиница, Женидба Душанова, Немушти језик, Три сужња, Стојан и Љиљана, Српска дјевојка, Кујунџија и хитропреља.</i></p>													

Број бодова: _____

Прегледао/-ла: _____

РЕШЕЊА: VIII разред**НАПОМЕНА: ТЕСТ СЕ ИСПУЊАВА ЋИРИЛИЦОМ; ОДГОВОРИ ОТВОРЕНОГ ТИПА МОРАЈУ БИТИ УСКЛАЂЕНИ СА ПРАВОПИСОМ.**

Питање	Тачан одговор	Кључ за оцењивање				
1.	<table border="1"><tr><td>3</td></tr><tr><td>5</td></tr><tr><td>1</td></tr><tr><td>4</td></tr></table>	3	5	1	4	Уколико су дата сва четири тачна одговора, онда се даје један бод.
3						
5						
1						
4						
2.	а) асонанца б) метонимија	Уколико су дата оба тачна одговора, онда се даје један бод.				
3.	г) живот владара или истакнутог црквеног поглавара	1 бод				
4.	а) Т б) Н в) Н г) Н	Уколико су дата сва четири тачна одговора, онда се даје један бод.				
5.	а) <i>Смрт Мајке Југовића</i> б) <i>Почетак буне против дахија</i> в) <i>Женидба Душанова</i>	Уколико су дата сва три тачна одговора, онда се даје један бод.				
6.	б) У XVIII веку.	1 бод				
7.	а) Због једне опасне интриге.	1 бод				
8.	а) Петар (II) Петровић Његош б) <i>Горски вијенац</i> в) драмски спев	Уколико су дата сва три тачна одговора, онда се даје један бод.				
9.	а) унијаћење	1 бод				
10.	а) 4 б) 3 в) 5 г) 2	1 бод				
11.	љубавна песма	1 бод				
12.	а) ДА б) НЕ в) НЕ г) НЕ	Уколико су дата сва четири тачна одговора, онда се даје један бод.				
13.	Русија / Руска царевина	1 бод				
14.	Љубомир Ненадовић	1 бод				
15.	<u>ПЕЈЗАЖ</u> Образложење: Сви остали појмови представљају називе прозних врста, а пејзаж је назив за врсту дескрипције (опис природе).	1 бод за цео тачан одговор. Напомена: (Прихвата се свако тачно, смислено сročено образложење.)				

16.	б) Верска мржња и нетрпељивост.			1 бод
17.	Назив дела	Књижевни род	Књижевна врста	Уколико је дато пет или свих шест тачних одговора, онда се даје један бод.
	<i>Сумњиво лице</i>	драма	комедија	
	<i>Ромео и Јулија</i>	драма	трагедија	
	<i>Кроз међаву</i>	епика	приповетка	
18.	фабула, сиже			Само тачан редослед носи 1 бод.
19.	укрштена (наизменична) рима			1 бод
20.	<i>Женидба Милића Барјактара, Хасанагиница, Стојан и Љиљана</i>			Уколико су дата сва три тачна одговора, онда се даје један бод. Ако је подвучено и нешто погрешно, не добија се бод.